

JUULI

ET

KÄVELE

YKSIN

NIE MI

WSOY

Tekijä kiittää tuesta Afred Kordelinin säätiötä, Kirjastoapurahalautakuntaa, Otavan kirjasaatiötä, Taiteen keskuustoimikuntaa, Uudenmaan taidetoimikuntaa ja Wsoy:n kirjasaatiötä.

Kirjassa on lainattu Dave Lindholmin kappaleita Tätä iloista siltaa, Pieni ja hento ote ja Voi kun riittäisi pieni taivas useissa kohdin tekijän luvalla. Lisäksi lainattu seuraavien artistien kappaleita: 50 Cent: Candy Shop (s. 9), Pink Floyd: Another Brick in the Wall (s. 58), David Byrne: Glass, concrete and stone (s. 76), Alicia Keys: Empire State of Mind (s. 138), Daft Punk: Get Lucky (s. 151), Muse: Time is running out (s. 155) ja Kelis: Milkshake (s. 166).
Sivun 299 Suojelusenkeli-laulun sanat Immi Hellén.
Sivun 301 lainaus Virsi 77.
Sivun 300 lainaus Vanha Testamentti, Psalmi 22.
Sivun 80 lainaus Pekka Visuri: *Kosovan sota*.

© Juuli Niemi ja WSOY 2016
ISBN 978-951-0-41460-6
Painettu EU:ssa

JUULI NIEMI

ET

KÄVELE

YKSIN

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
HELSINKI

Seitalle

Tätä iloista siltaa

On olemassa tarinoita, joilla on monta alkua. Niitä tarinoita on kaikkein vaikeinta kertoa, koska valitsemalla yhden alun sulkee samalla toisen pimeään. Valitsemalla yhden alun vie äänen niiltä muilta, jotka puhkeavat puhumaan aamuyöllä, lupaa kysymättä ja kirkkaina kuin uni. Kuka sinä olet päättämään kenen tarina on tosi? Kuka sinä olet sulkemaan toiset mykkyyteen? Toiset jotka olivat melkein lapsia vielä, tai toiset, joiden lapsuudelle ei myönnetty turvapaikkaa.

Leikitäänkö leikkiä? Silläkin uhalla, että aamuyöllä makuuhuone on harmaana varjoista ja sänky menossa rikki ajatusteni painosta. Pukeudutaan hetkeksi aikuisiksi ja ollaan kuin olisi ihan vakavaa. Leikitään että minä kerron tämän tarinan vain ja ainoastaan sinulle ja sinä sanoisit aina jatka, kun minä pelkään ja yritän siksi lopettaa. Minä annan äänen mahdollisimman tasapuolisesti kaikille varjoilleni ja sinä näet nekin liikkeet, jotka häikäisevät minut.

Sinä olet minun seurani, niin, koska muuten en uskalla. Sanon sen suoraan; en pysty tähän ilman sinua. Pidä minua kädestä kiinni, kun lähden liikkeelle, älä anna minun eksyä, niin on käynyt jo liian monta kertaa. Älä anna minun kävellä tätä tietä yksin. Pyydän paljon. Pyydän että rakastat minua, vaikka vien sinut tielle, jonka kivet raapivat ehkä sinutkin rikki. On talvi ja meidän kummankin jalkapohjat ovat kylmästä arat. Kävele minun kanssani kevääseen. Sillä niin lyhyen ajan tämä tarina kestää, yhden kirkaskiteisen talven yli. Jos olet viisitoista, tiedät että se voi toisaalta olla pitkäkin aika. Jos eksyt tieltä, olet aina viisitoista. Silloin se on maailman pisin talvi.

ENSIMMÄINEN

Isänpäivän aattona alkaa pyryttää lunta sellaisella voimalla, että ihmiset vetävät sitä yllättyneenä henkeen ja alkavat yskiä. Voisi luulla, että ollaan jo pitkälläkin talvessa, voisi luulla että on influenssakausi tai ilmastonmuutos peruttu, voisi ennen kaikkea luulla, että tarina on paljon pidemmällä kuin alussa. Voisi hetken luulla kuulevansa päässä monta ääntä samaan aikaan, syksyn, talven ja aina lopulta koittavan kevään. *Minä jään tämän alle.* Joku sen sanoi, sinäkö se olet Ada?

Mutta pian lumi kyllä sulaa ja Adakin näkyy marraskuun maissemassa sellaisena kuin hän on, vasta viisitoistavuotiaana ja vielä aika lailla ilman vahvoja piirteitä. Kaikki vasta alkaa. Nyt se alkaa.

Ihan ensimmäinen alku on sellainen, jossa Ada asuu sinisen puutalon yläkerrassa ja juo syysiltaisin mukin punapensasteetä samalla kun äiti juo lasillisen punaviiniä. Adalla on tavallaan turvallinen olo ja jalassa enon vaimon neulomat raidalliset villasukat. Äidin kanssa käytyjen keveiden keskustelujen reunat ovat alkaneet kuitenkin lepattaa aina kun punaviiniä juodaan *lasi jos pari*, ja sitä yhä useammin juodaan *lasi jos pari*. Jokin on Adassa jo iduillaan ja se ottaa pian hänen vatsansa omakseen iltaisin. Perhosisia vatsassa, se on väärä ilmaisu Adan kohdalla. Tämä tunne iskee hänen vatsaansa. Ja kovaa.

Mutta on toinenkin alku, aina on olemassa vähintään toinen, ja isänpäiväviikonloppuna Ada on alkanut kuvitella millainen se olisi. Siinä eräskin Egzon lähtisi kouluun ja kuulisi oman äitinsä askeleet takanaan, kuinka ne osuisivat kevyesti läpsähtäen muovimattoon ja pysähtyisivät hänen taakseen. Egzon tietäisi mitä

äiti pian sanoo, ei, mitä äiti pian kuiskaa. *Älä kävele yksin. Mene mielummin jonkun ystäväsi kanssa.* Äidin pelko kuin katkonainen hengitys, hetken poissa, mutta pian taas keuhkoja pullistamassa. Egzon ehtisi tajuta, että tunne vyöryy häntä kohti. Minä jään tämän alle, joku sanoisi hänen sisällään, yhtä hiljaa kuin äiti. Halu keveästi läpsäistä äitiä poskelle. Aggressio, syyllisyys, pakahduttava rakkaus. Koko paketti tutussa kaavassa ja järjestyksessä, myös Egzon taitaa ymmärtää siitä jotain.

Mutta eihän Ada voisi tätä kaikkea mitenkään tietää. Aika harvoja asioita sitä lopulta tietää.

Ensimmäiseen hengenvetoon, syntysijoille, ponnista pois, alkuräjähdykseen, Jumalan kämmenelle, Allahin ituun! Sinne asti meidän tulee mennä. Lähiökoulun perjantain viimeiselle tunnille. Sinne missä pulpettiin on kaiverrettu kirkkovene ja rauhanmerkki. Missä vapaus on vaivaisen vartin päässä ja tunnelma harras ja herkkä. *I take you to the candyshop*, Ali hyräilee. *I let you lick my lollipop*, Niko jatkaa. Aamen, Siiri kommentoi jäätävästi. Tämä rukous on tosi. Ainakin tämän Ada tietää.

On se aika syksystä, kun valoa kestää eteläisimmässä Suomesakin vain noin kolmeen asti päivällä ja sadetta ja tuulta riittää läpi koko vuorokauden. On marraskuun toisen viikon perjantai eikä lumesta tai mistään muustakaan kauniista tai yllättävästä ole vielä merkkiäkään. On luokka täynnä oppilaita ja heitä ahdistaa. *Ahdistaa*, Yasmin raaputtaa pulpettiin ja piirtää viereen sydämen.

Tämä on myös niitä päiviä, jolloin nuori opettaja on väsynyt opettamaan äidinkieltä oppilaille, joista monen äidinkieli ei ollut suomi. Opettaja on väsynyt olemaan opettaja, sanomaan ei nyt ja hiljaa ja kuunnelkaa ja pois se lehti Niko ja oletteko te alasteikäisiä vai mitä? Opettajan ripsiväri on varissut poskipäille ja

hän tuntee flunssan ensioireet juuri tänään, kun pitää lähteä työpäivän jälkeen junalla pohjoiseen. Vanhemmat hakisivat kyllä asemalta, isä lämmittäisi saunan.

Oman isän ajatteleminen sen varmaan saa aikaan. Nuori opettaja unohtaa etteivät nämä oppilaat ole enää niin nuoria, ettei tämä tosiaan ole mikään ala-aste ja luokan seinässä leppäkerttupiirustuksia, että täällä ei väsynyt opettaja voi kaivaa esiin samaa työkalupakkia kuin sellaisessa luokassa.

Viisitoista minuuttia tuntia jäljellä ja opettaja haluaa olla taas pieni tyttö, jonka isä hakee pian kotiin. Hei, kirjoitetaanpa isänpäiväkortit viikonloppua varten, hän sanoo äänensä viimeisillä rippeillä ja huomaamattaan hymyilee.

Menee kolme sekuntia. Ada tietää tarkan ajan, koska hän laskee sekunnit päässään, tuntee sydämen lyövän äänekkäästi kuin käkikello jokaisen sekunnin kohdalla. Sitten tutum, se, tutum, tapahtuu, kukkuu.

Egzon nousee ylös paikaltaan. Hänen tuolinsa kaatuu äkillisen liikkeen voimasta ja osuu takana istuvan Emmen sormille, juuri kun tämä on asettunut mukavaan lepoasentoon kädet pulpetin yli roikkuen. Emmi huutaa ai, opettaja huutaa mitä heiiiii, samalla kun Egzon iskee repullaan opettajan pöytää syöksyessään luokan ovea kohti. Mitä, opettaja huutaa uudestaan, nyt jo hämmästyneen sijasta närkästyneenä. Mutta Egzon on jo käytävässä ja luokallinen oppilaita kuulee ainoastaan tämän huudon. VITTU MITÄ PASKAA kaikuu pitkin käytäviä, aina ylä- ja alakerrokseen asti. Vittuuuuuu mitäääää paskaää.

Ei mitään aivan tavatonta. Ei ehkä täysin tyypillistä käytöstä Egzonilta, mutta opettaja tietää jo valmiiksi, ettei jaksaisi ottaa yhteyttä kotiin, ei jaksaisi yrittää puhua mahdollisimman s-e-l-k-e-ä-s-t-i, olisiko kenties vanhempaa sisarusta paikalla, josko koululle saataisiin tulkki avuksi. Ja tulisiko sieltä edes var-

muudella kukaan sovittuun tapaamiseen, ymmärtäisikö ajankohdan oikein, entä kuka maksaisi tulkin? Opettaja tuntee päänsäryn siirtyvän takaraivolta ohimoille. Oliko migreenilääke edes laukussa?

Seuraava on suhteellisen tavatonta. Ada nousee rauhallisesti paikaltaan ylös, laittaa laukun tärisevin käsin olkapäälle ja poistuu luokasta. Niin hiljaa, että hyvä kun opettaja edes huomaa. Tämä täytyisi selvittää myöhemmin, opettaja ajattelee. Ei yhtään Adan tapaista. Mistä tämä kaikki oikein edes lähti? Enää yhdeksän minuuttia tuntia jäljellä.

Ada laskeutuu portaat alas ja näkee Egzonin ulko-ovien edessä tuijottamassa tyhjää koulunpihaa. Otsa nojaa lasia vasten ja ripset koskettavat lasin pintaa. Ada miettii, miten ei ole ikinä huomannut kuinka pitkät Egzonin ripset ovat. Nehän ovat kuin mustat sulat, suruvaipat, Ada ajattelee.

He eivät ole ehkä koskaan vaihtaneet sanaakaan. He käyvät vain muutamaa yhteistä kurssia ja Adan paikka on aina eri puolella luokkaa kuin Egzonin. Ada epäröi hetken. Silloin Egzon tuntee Adan katseen kasvoillaan ja kääntyy tätä kohti. Ada nie-laisee. Hän kävelee Egzonia kohti, keskittyy siihen, että askeleet näyttäisivät varmoilta, ja sanoo ohi mennessään:

– Minullakaan ei ole isää.

Sitten hän työntää oven voimalla auki, syöksyy pihaan ja juoksee niin kovaa kuin pystyy.

ADA

I.

Kukaan ei oikeastaan tunne minua, Ada ajatteli seistessään ylikulkusillalla isänpäivänä. Ajatuksessa oli jotain huojentavaa. Autot ajoivat sillan ali ja niiden pyörien ääni pehmeni tuprut-tavan lumen alla. Adalla oli huppu päässä ja märät villatumput käsissä. Hän nojasi sillan kaiteeseen ja katsoi autojen valoja silmiin kuvitellen kuinka ihmiset autojen sisällä ihmettelivät tyttöä sillalla.

Minä olen tyttö sillalla, Ada ajatteli.

Ehkei hän ollutkaan vielä hukannut elämäänsä. Vaikka olikin viisitoista ja vailla yhtäkään merkittävää kokemusta.

Yhtä hetkeä lukuun ottamatta. Siitä oli vain kaksi päivää ja tuntui kuin siitä olisi ikuisuus, kuin se olisi tapahtunut jossain toisessa elämässä, toiselle tytölle toisenlaisella sillalla. Ja voiko pientä hetkeä edes laskea kokemukseksi?

Ei sen ollut edes väliä. Ada oli hukannut pienen hetkensä eikä tässä sillassa ollut mitään symbolista tai syvää. Tämän sillan avulla pääsi kahdelle eri bussipysäkille, mutta kumpikaan suunta ei vienyt mihinkään kovin ihmeelliseen. Ei ainakaan hänen kaltaisiaan tyttöjä.

Viisitoistavuotiaan pitäisi osata valehdella, hän ajatteli. Lause kuulosti hyvältä. Hän kirjoittaisi sen myöhemmin ylös mustaan muistikirjaan, jonka oli saanut äidiltä viime syntymäpäivälahjaksi.

Äiti. Äiti huolestuisi pian, jos hän ei menisi sisään. Ada käänsi katseensa pois autoista ja katsoi yläviistoon vasemmalle, kotitaloan kohti. Siinä se seisoi, vanha puutalo joka oli kuin pudotettu taivaasta parikymmentä vuotta sitten rakennettujen vaaleiden, matalien tiilikerrostalojen eteen. Talon näkeminen helpotti aina. Silloinkin kun ei halunnut helppoa oloa, kun halusi vaan rypeä omassa käsittämättömässä, yltäkyläisessä, järkkymättömässä tavanomaisuudessaan. Ada ei halunnut nyt ajatella ulkoseinän vaaleansiniseksi maalattujen lautojen tuttuja rakoja ja rapistumia. Hän ei halunnut oikaista kitukasvuisten karviaismarjapensaiden välistä talon seinustaa pitkin, ohi ruostuneen pihakeinun ja talvisin lumen painosta kallistuvan pyykkitelineen. Hän ei halunnut nähdä, että Salmella oli alakerrassa valot päällä ja että äiti oli vieläkin ullakolla maalaamassa. Ada ei halunnut tuttuja asioita, jotka toivat hänelle lohtua. Lohtu oli nyt pahinta, mitä saattoi tuntea. Lohtu vei takaisin vanhaan ja turvalliseen ja kauemmas siitä, mikä veti Adaa puoleensa, mikä löi vatsasta ilmat iltaisin ja vei keskittymiskyvyn päivisin.

Ada avasi kauan sitten punaiseksi maalatun ulko-oven. Ovessa oli Salmen lahjaksi saama joulukranssi ja oven vieressä täpötäysi tupakantumppipurkki, jota Salme ei jostain syystä ikinä muistanut tyhjentää. Ada sen useimmiten kuskasi roskalaatikkoon pihan reunalle ja laittoi tilalle uuden tyhjän oliivipurkin. Joskus Salme sattui paikalle. Silloin hän vinkkasi Adalle silmää ja sanoi; veitkö naapuritalon roskikseen? Äiti sanoi, että Salme oli samalla pihein ja anteliain ihminen kenet äiti tunsu. Pihi Salme ei saanut talolle uutta maalipintaa, pihi Salme suri roskamaksuja ja vedenkulutusta. Antelias Salme antoi köyhän kuvataiteilijan asua tyttärensä kanssa talossaan puoli-ilmaiseksi. Raha on kaikkea muuta kuin logiikan asia, äiti huokaili pestessään Salmen puhki kulu-neita lakanoita. Salme sai äidiltä aina yhtä paljon joululahjoja

kuin Adakin. Pienenä se vähän ärsytti Adaa, mutta hän ei sanonut mitään. Äidille olisi tullut surullinen ilme, jos hän olisi tieninyt Adan ahneudesta. Äiti olisi ottanut lasillisen viiniä ja soittanut ystävättäriilleen ja kysynyt; kasvatanko minä hemmoteltua ainutta lasta? Äiti ei halunnut olla niitä yksinhuoltajia, jotka ostivat aukot täyteen ja yrittivät kasvaa kahden mittoihin. Hän ei halunnut sanoa *meidän Ada*. Oli vain äiti ja oli Ada. Oli äidin Ada.

Mistäkö Ada tiesi, että äiti ajatteli näin? Koska Ada tunsi äidin. Paremmin kuin kukaan muu. Äidillä ei ollut Adalta salattua elämää, vaikka äiti ei tajunnut sitä itse. Äiti sanoi punaviinilasien ääressä ystävilleen; minä en ole tyttäreni ystävä, minä olen tyttäreni äiti. Sen jälkeen hän kertoi ystävättäriilleen kaiken ja Ada kuunteli. Ada kuunteli vielä kun ystävättäret olivat lähteneet jo koteihinsa omien perheidensä, miestensä ja lastensa luo. Äiti oli loistava puhuja, Ada keskittynyt kuulija. Yksi plus yksi on kaksi. Ei tarvittu muuta.

Ada tiesi, että äiti oli säkenöivä nainen. Äidissä eivät heliseet vain rannerenkaat, hänessä helisi kaikki. Nauru, huolet, ideat, energia. Adasta tuntui, että suurin osa lapsista ei nähnyt vanhempiaan niin selkeästi. Lapset sanoivat, että äiti on äiti, riippumatta siitä oliko äiti kaupankassa vai kuuluisa laulajatar. Sun äiti ei ole kauhean arkinen, oli paras ystävä Sanni sanonut hänelle edellisenä päivänä, kun he olivat terästäneet salaa hehkuviinillä glögejään ja hiipineet istumaan Sannin kodin lumiselle terassille. Ada oli miettinyt sisällä keittiössä hääräävää Sannin äitiä, joka osasi ulkoa vuohenjuustobataattivuokareseptin ja joka oli Sannin tavoin vaaleahko ja pyöreähkö ja joka ihan kohta huutaisi heidät pois ulkoa paleltumasta. Ada oli kurkistanut ikkunasta sisään ja katsonut omaa äitiään, joka istui baarijakkaralla selittäen jotakin tarinaa Sannin äidille kädet ja rannerenkaat viuhtoen. Äidillä oli päällään Adalta lainattu harmaa villatunika ja silmissä kosme-

tologin laittamat irttoripset. Sun äiti on nuori, Sanni oli lisännyt katsoessaan sisälle taloon. Äiti täyttäisi vuoden päästä neljäkymmentä. Ei hän ollut kuin reilut viisi vuotta Sannin äitiä nuorempi, mutta hän näytti tyttömäiseltä tämän rinnalla. Ada oli katsonut Sannin vakavaa ilmettä, lemmikinsinisiä silmiä, jotka tapittivat Adan äitiä. Sannin pyöreät posket olivat jouluomenan punaiset ja Adan syntymäpäivälahjaksi antama pinkki huulikiilto oli kulunut melkein kokonaan pois. Ada oli tajunnut äkkiä, että Sannilla oli ollut samanlainen hiusmalli ala-asteelta asti. Ensimmäisen koulupäivän aattona he olivat menneet yhdessä ostarin alakerran kampaamoon ja Pirjo oli leikannut heille kummallekin otsatukan ja lyhyen polkkamallin. Ada oli pian kiinnittänyt pinneillä otsatukan sivuun ja antanut tukan taas kasvaa. Mutta Sanni oli pitänyt lähes samaa kampausta koko ajan, jo yli kahdeksan vuotta.

Ada oli pyyhkäissyt hiukset Sannin silmiltä pois. Pitäisikö leikata sulle Audrey Hepburn -tukka, Ada kysyi. Sanni oli irvistänyt ja ravistanut Adan käden pois. Ada oli huokaissut ja juonut ison kulauksen glögistään. Tehdäänkö nyt jo uudenvuodenlupaus? Ei puhuta niin paljon äideistä, hän oli sanonut. Sanni oli ollut hetken hiljaa. Sitten hän oli sanonut tutulla, mieteliäällä äänellään: En minä ikinä puhu paljon mun äidistä.

Ada käveli narisevat portaat yläkertaan potkien samalla äidin kenkiä sivuun. Tyhjien viinipullojen mieto tuoksu iski vastaan ovea avatessa. Äiti oli luvannut siivota pois viikon takaisten Halloween-juhliensa jäljet, mutta nahistunut kurpitsa nökötti yhä eteisessä ja äiti oli ullakolla maalaamassa. Ada laittoi televisiosta uutiset tulemaan, ehkä se houkuttelisi äidin alas. Olikohan äiti syönyt mitään sitten lounaan? Lounaskin oli oikeastaan ollut äidin aamupala.

Äitinsä vartija, säärittävä kiltti tyttö. Niin Ada ajatteli itsensä ja hänen teki mieli potkaista irvistävää kurpitsaa. Minä menen kylpyyn, hän huikkasi ullakon rappuihin ja lukitsi kylpyhuoneen oven. Hän laitto kylpyveden valumaan tärisevin käsin ja alkoi riisua hitaasti vaatteitaan. Hän astui ammeeseen, vaikka vettä ei ollut vielä edes puoleenväliin asti. Jalat värähtivät kuumen veden kosketuksesta. Yläruumis oli kananlihalla, kylpyhuoneen patteri ei ollut koskaan kovin lämmin. Ada katsoi kuinka nännit käpristyivät kylmänväreistä. Hän kosketti rinnan kaarta, joka oli ilmestynyt siihen vasta oikeastaan viime vuoden aikana, typerryttävän myöhään. Ullakolta kuuluivat äidin askeleet. Vesi putosi ikivanhaan, kalkkitahraiseen ammeeseen kohinalla ja Ada antoi itsensä liukua syvemmälle ammeen pohjaan. Ada halusi mennä upoksiin, olla joku toinen noustessaan pintaan. Sellainen kuin Audrey Hepburn Aamiainen Tiffanylla -elokuvassa. Huoleton ja vähän hullu, hän söisi aamiaiseksi vaaleanpunaisia kuppikakkuja ja samppanjaa. Ada sulki silmänsä ja näki Audreyn edessään Holly Golightlynä, mustassa mekossa ja helmet kaulassa, tumma tukka ylös nutturalle koottuna. Minä olen sinä, Ada ajatteli.

Hän kurotti ottamaan ammeen reunalta veriappelsiinin tuoksuista kylpyvaahtoa ja pursotti sitä vesisuihkun alle. Sitten hän yritti rentouttaa kivimurikkoina makaavat jalkansa ja lepuutti niskaansa viileää ammeen reunaa vasten. Hän odotti, että vaahto muodosti suojaavan peitteen hänen ja maailman väliin. Vain kasvat jäivät veden yläpuolelle. Ei silmän täydy nähdä, mitä käsi tekee, Ada ajatteli. Mutta kun sulki silmät, näki sen mitä käsi ei voinut tehdä. Näki hänet siinä lähellä, johdattamassa kättä selkää pitkin. Näki itsensä, hollygolightlyn keveänä, tietämässä mitä tehdä. Näki kaiken niin selvänä ja aitona, ettei tajunnut kurottavansa suutelemaan pelkkää ilmaa samalla kun vatsan poh-

jassa tuntui kuin joku iskisi lujaa, lujaa, lujaa. Ei minkään elävän aiheuttama isku, ei edes vatsanväänneistä syntyvä vaan jotain herkempää, läpikuultavampaa, kuin ajatukset pystyisivät kurottamaan aivoista navan alle ja nuolaisemaan päästessään pohjaan asti.

Ada nousi ammeesta ylös. Hän ei välittänyt, vaikka vettä valui lattialle ja vaikka kylmä iski höyryävää ihoa vasten korvapuustin lailla. Nännit olivat joka tapauksessa jo käpristyneet kokoon. *Mitä minä sanoin*, Holly-Audrey sanoisi tällaisena hetkenä silmää vinkaten. Mutta Ada ei halunnut nyt ketään toista tyttöä tähän huoneeseen. Tähän hetkeen mahtui vain yksi tyttö ja yksi ainut poika. Ada kumartui höyryn sumentamaa peiliä kohti ja kirjoitti kauneimmalla kaunokirjoituksellaan nimen peilin pintaan.

Egzon.

2.

Marraskuun loppu, kuin maailman likaisin lintu pudottaisi viimeisiä sulkiaan. Isänpäivä ollut ja mennyt. Ja sitten tuli maanantai, niin kuin se aina tuli, aivan liian pian. Ulkona satoi jäistä tihkua ja kura värjäsi vielä viikonloppuna niin kauniin ensilumen mustanlaikukkaaksi möhnäksi, kuin tuhansia tuhkakuppeja olisi kumottu hankeen. Ada käveli tuttua tietä kouluun Sannin kanssa, ajatukset jokaisessa askeleessa, jotta ei pysähtyisi, kääntyisi, juoksisi karkuun. Ei ole piiloa, hän sanoi itselleen tavoittelun sitä sukunsa jämäkkyyttä, joka oli ottanut loikan hänen ylitseen. Mutta koska mieli oli maailman suurin kapinallinen, täysin kykenemätön sietämään käskyjä, tapahtui seuraava; Ada ei nähnyt jalkoihin katsoessaan kuran ja hiekoitus kivien täplittämää vuosia vanhaa asfalttipintaa, vaan parin mustia ripsimattoja, jotka varjosivat kahta vielä mustempaa silmää. Ja ennen kuin Ada ehti kääntää katsettaan muualle, ripsien varjot väistyivät ja mustat silmät katsoivat suoraan hänen epämääräisen sinisiin silmiinsä ja katse laukaisi liiankin tutuksi käyneen reaktion.

Adan alavatsassa potkaisi. Lujaa. Hyvää. Alas. Asti.

Potku, viilto, maailman pisin kieli, joka nuolaisi maailman herkintä pohjaa. Ihan miten vaan. Adalla ei ollut ollut vielä aikaa löytää kaikelle sanoja. Hän ei tiennyt kumpi oli vaikeampi kestää äänettä, itse potku, vai sitä seuraavat jälkivärinät, jotka avautui-

vat mattorullan tavoin vauhdilla koko vatsaan, aina pallean asti, jonka oli pakko pullistua syvään hengitykseen ennen kuin matto ulottui kurkkuun asti, pakottaen äänihuulille pienen purkauksen. Voihkauksen, Ada korjasi kuullessaan taas äänen, joka tuli ulos hänen suustaan, ilman hänen lupaansa.

– Mitä, Sanni sanoi.

– Ei mitään. Mä löin varpaan, Ada sanoi.

Sannin katse oli ihmettelevä, mutta hän ei sanonut mitään.

Minun on pakko alkaa hallita tätä paremmin, Ada ajatteli.

Koulun piha. Näyttämö. Realistisuuteen pyrkivä, määrärahojen loppumisen sanelema kattaus. Lähinnä joukkokohtauksia. Roolit jaettu monta vuotta sitten. Samoin puvustus, maskeeraus, se kuka tekee tanssi- ja laulukohtaukset ja kuka on tyttö taustalla nojaamassa aitaan. Ei kuitenkaan uhmakkaasti nojailleen, ei koulun omaisuutta ilkeväkisesti uhaten, pelkästään kuluttaen aikaa ennen kuin kello soi. Ja kello aina soi. Silloin vasta 15-vuotias tyttö kävelee samanoloisen ystävänsä kanssa sisälle, ei myöhästy tunneilta. Tyttö on keskimittainen ja hänellä on huomattavan paksu, oljenvaalea tukka. Hän on normaalivartaloinen, ei käytä koskaan mikroshortseja, muttei pukeudu myöskään silmiinpistävän peittävästi tai erityisen aikuismaisesti. Kantäväestöä. Hyvin kalpea iho, suonet voi nähdä kuultavan alta, jos tsuumaa oikein lähelle. Siniset silmät, hankalasti määriteltävää sävyä, kohdalaisen kauniit. Niitä tyttöjä, jotka alkavat näyttää kauniimmalta, kun heitä katsoo pitkään. Niitä tyttöjä, jotka vaatisivat tarkkailua. Niitä tyttöjä, joita ei koskaan ole aikaa tarkkailla.

Adan katse etsi vain yhtä. Etsi jotta ehtisi piiloutua. Matematiikan tunti meni sumussa, mutta matematiikka meni häneltä lähes aina sumussa. Onneksi tiukka nuori miesopettaja ei kiinnittänyt häneen tänään huomiota, kysyi läksyjä vain niiltä jotka viittasivat ja piirsi lopun tuntia taululle numeroita, joita Ada oli

*Kuvitellaan yhdessä. Ollaan tässä, vierekkäin,
sinä puristat kädestäni lujaa. Ei tämä ole leikkiä
eikä varsinkaan totta.*

Ada on 15 ja piirtää vasta omia ääriviivojaan, kun ensimmäinen rakkaus iskee. Adan yksinhuoltajaäiti on boheemi taiteilija ja Ada on tottunut olemaan vastuuta kantava kiltti tyttö, joka ei jää kenenkään mieleen.

Egzonin perhe on Kosovosta, mutta hän ei ole koskaan käynyt siellä mistä hänen sanotaan tulevan. Egzonin levottomat jalat pakenevat kodin vaiettuja salaisuuksia ja nopea graffitikäsi maalaa ajatukset kuviksi.

Sinä aamuna rehtorin autoon on peintattu vaalea tyttö ja teksti *Run!* Ada voisi vielä juosta pakoon, mutta hän ei juokse. Kahdesta mahdollisimman erilaisesta taustasta tulevat tyttö ja poika rakastuvat ja ottavat riskin. Ensimmäinen rakkaus antaa kaiken, mutta voi myös repiä palasiksi.

Juuli Niemi kuvaa älykkäästi ja todesti nuorten identiteetin etsimistä herkässä ja ravisuttavassa romaanissa.

#kirja WWW.KIRJA.FI	9 789510 414606 N84.2/84.2 ISBN 978-951-0-41460-6	